

Kierownik projektu: dr Ben Derudder, prof. UMK

Tytuł projektu: *Policentriczne regiony miejskie: identyfikacja, pomiar, rozwój*

Celem projektu badawczego jest stworzenie ram dla badań nad „policentrycznymi regionami miejskimi” (ang. Polycentric urban regions – PUR) oraz istotne poszerzenie naszego zrozumienia ich występowania, znaczenia i przyszłego rozwoju. W swojej najbardziej podstawowej postaci pojęcie PUR odnosi się do regionów, które charakteryzują się (1) obecnością wielu, bardziej lub mniej bliskich sobie ośrodków miejskich, które (2) nie różnią się szczególnie pod kątem ich względnego znaczenia. Znanymi przykładami PUR są holenderski Randstad i niemiecki region Ren-Ruhra. Oba te regiony są gęsto zurbanizowane, jednakże z wieloma miastami średniej wielkości (nie są zorganizowane wokół jednego dużego miasta). W Polsce, intuicyjnie jako PUR kwalifikowałby się region: Gdańsk-Gdynia-Sopot.

W wielu pozycjach literatury naukowej przyjmuje się, że PUR są coraz ważniejszą i coraz bardziej powszechnie występującą formą regionalną. Jednakże brak kompleksowych badań na rzecz identyfikacji i analizy PUR doprowadził do powstania literatury naukowej o szerokim zakresie, ale także niespójnej i często pozbawionej głębi analitycznej. W ramach projektu badawczego opracowano innowacyjne ramy dla multidyscyplinarnych badań nad PUR w celu dokładniejszego zbadania tej coraz ważniejszej koncepcji w badaniach miejskich i regionalnych.

Punktem wyjścia dla niniejszego projektu jest fakt, że chociaż szybki wzrost wielkości i zakresu badań naukowych nad PUR wyraźnie ożywił tę problematykę, to obecnie opiera się ona na zaskakująco ograniczonych, kompleksowych danych i poważnie utrudnionym brakiem spójnych ram analitycznych. Chaotyczne analizy intuicyjne i być może konkretne przykłady, takie jak holenderski Randstad, niemiecki region Ren-Ruhra i obszar Gdańsk-Gdynia-Sopot są często wykorzystywane jako podstawa do formułowania zdecydowanych stwierdzeń na temat ogólnego znaczenia PUR w coraz bardziej zróżnicowanej literaturze. Grozi to nieodpowiednim kierunkiem badań oraz brakiem możliwości dostrzeżenia odpowiednich obserwacji na temat tego zjawiska. Niniejszy projekt badawczy ma na celu zaradzenie tej sytuacji poprzez zakrojone na szeroką skalę, spójne badania koncentrujące się na identyfikacji, pomiarze i rozwoju PUR.

W tym kontekście projekt ma trzy szczegółowe cele. Pierwszym z nich będzie systematyczna identyfikacja i badanie regionów pod kątem występowania tendencji podobnych do PUR, na przykład poprzez spojrzenie na geografie miast w danym regionie. Drugim celem jest rozszerzenie ram analizy poprzez skupienie się na połączeniach i interakcjach między miastami, na przykład poprzez przyjrzenie się schematom dojazdów do pracy między miastami w regionie. Trzecim celem jest ocena, czy PUR są rzeczywiście kształtującą się formą regionalną, poprzez przyjrzenie się zmianom w wzorcach dostrzeżonych w dwóch pozostałych celach. Każdy z tych trzech celów będzie badany przez osobę na stanowisku post-doca, który będzie częścią spójnej grupy badawczej.

Łącznie projekt ten zaangażuje się w innowacyjne i zintegrowane działanie na rzecz osiągnięcia trzech celów badawczych związanych z PUR i uczyni to poprzez wprowadzenie nowatorskich ram analitycznych i metodologicznych stosowanych w odniesieniu do szerokiego zakresu istotnych źródeł danych. Obejmuje to niedawno wydaną interaktywną mapę globalnego osadnictwa ludzkiego (Global Human Settlement Layer – GHSL) opracowaną przez Komisję Europejską, a także dane geograficzne dotyczące struktur własności przedsiębiorstw, regionalnych sieci transportowych i współpracy naukowej. Rezultaty badań materialnych i niematerialnych wynikające z tego projektu znacząco zwiększą polski potencjał badawczy w badaniach miejskich i regionalnych, a w szczególności w jednej z najbardziej rzucających się w oczy koncepcji przewodnich badań miejskich i regionalnych (tj. policentrycznych regionów miejskich). Oprócz tworzenia wyników badań dla międzynarodowego grona naukowego, uwaga zostanie zwrócona również na rezultaty polskich regionów i ich implikacje dla polityki miejskiej i regionalnej.